

Speciile cuibăritoare din colonia de păsări de la Livada de Bihor

A măcșapusztai fészektelep költőmadarai

Vânturelul de seară (*Falco vespertinus*),

această specie de șoim tipică zonelor de șes, constituie pasărea emblemă a coloniei de păsări de pe Valea Alceului. Este răspândit din centrul Europei până în Asia, populația din Bazinul Carpatic constituind limita vestică a arealului. La noi trăiește în sud-estul țării respectiv Câmpia de Vest, populație conectată de cele din Ungaria și Serbia.

Este singura pasăre răpitoare din această regiune care cuibărește în colonii. Deoarece nu își face cuib, pentru cuibărit are nevoie de cuiburile altor specii. Din acest motiv, respectiv datorită faptului că vântureii de seară sunt păsări gregare, preferă cuiburile ciorilor de semănătură, care cuibăresc de asemenea în colonii.

La finalul perioadei de cuibărit vântureii de seară hoinăresc. În timpul zilei vânează în stoluri mici, iar pentru înnoptare se adună în pălcuri de arbori câteva sute sau uneori mii de exemplare. Anumite locuri de înnoptare sunt frecventate de vânturei în mod tradițional, an după an, precum plantația de salcâmi de la Livada de Bihor, care adăpostește în fiecare toamnă câteva sute de vânturei de seară. Specia este una migratoare de cursă lungă. Pleacă spre cartierele de iarnă din sud-vestul Africii în perioada septembrie-octombrie, revenind pe meleagurile noastre abia în mai.

Masculii și femelele de vânturel de seară sunt foarte diferiți. Pe când masculii prezintă un colorit predominant albastru-cenușiu, penajul femelelor este un amestec de gri-portocaliu-crem. Puii proaspăt eclozați sunt îmbrăcați în puf alb strălucitor, care în câteva săptămâni se transformă într-un penaj vărgat.

Hrana vânturelului de seară constă în special din insecte și șoareci (câteodată șopârle și broaște), contribuind semnificativ la combaterea dăunătorilor agricoli. Analizându-le activitățile zilnice se pot distinge diferite tehnici de vânătoare. Insectele le capturează din zbor, razant deasupra solului sau la mare înălțime, în timp ce la șoareci vânează într-o manieră tipică pentru vânturei, exercitând un zbor pe loc deasupra prăzii, pe care o capturează prin picaj.

A kék vércse (*Falco vespertinus*)

a vechelătatul puszták jellemző sólyomfaja, és egyben az Álcsvölgy emblematis madara. Költőterülete Közép-Európától a távolkeletig terjed, így a kárpát-medencei állomány a faj nyugati elterjedésének határa is egyben. Romániában az ország dél-keleti illetve nyugati részén költ, ez utóbbi állomány szoros kapcsolatban áll a magyarországi illetve szerb populációval.

A térség egyetlen telepesen költő ragadozómadara, ugyanakkor nem épít saját fészket, fiókái felneveléséhez más madarak fészkeire van szüksége. Ezen okból, illetve lévén telepes madár, többnyire a szintén koloniális vetési varjak fészkeit választja tojásai lerakásához.

A költési periódust követően a kék vércsék kóborolnak. Nappal csapatosan vadásznak, az éjszakát több száz vagy akár ezer példány együtt tölti az erre kiválasztott fészkeikben. Egyes éjszakai szállóhelyek tradicionálisak, ezekhez a vércsék évről-évre visszajárnak. Ilyen a mácșapusztai akácfa is, mely minden őszel több száz kék vércsének nyújt éjszakai menedéket. A faj egyébként hosszútávú vonuló, a délnyugat-afrikai telelőhelyek felé szeptember-októberben indul el, és csak május elején tér vissza hozzánk.

A himil illetve tojó kék vércsék jelentősen különböznek egymástól. A hímek alapszíne a kékes-palaszürke, a tojók tarka, szürkénarancsbarna-drapp színekben pompáznak. A frissen kikelő fiókokat habfehér pihe borítja, melyet néhány hét alatt csikós tollruha vált.

A kék vércsék fő táplálékbazisát a rovarok és rágcsálók (ritkábban gyíkok és béká) alkotják, a vércsék tehát jelentős részt vállalnak a mezőgazdasági kártevők irtásából. Egy nap során minden kék vércse különböző vadász módszereket mutat be. A rovarokat röptében, a föld felett vagy magasan az égben ejti el, míg az egereket, pocokokra a vércsék jellemző szítással les, melyeket aztán szárnyait összekapva, zuhanás után kapja el.

Toate speciile de răpitoare diurne și de noapte din România sunt protejate prin lege!
Romániában az összes nappali és éjjeli ragadozómadár védett!

Pentru mai multe detalii accesați www.milvus.ro, sau contactați-ne prin e-mail (valeaalceului@milvus.ro) sau prin telefon (0265-264726)!

Fotografii de/Fotók: Fehérvári Péter, Lóki Csaba, Luca Andrei Dehelean, Melissa Ricquier, Nagy Attila, Palatitz Péter, Philip MacKenzie, Pogonyi Ágnes, Solt Szabolcs

Panou realizat de Asociația „Grupul Milvus” în cadrul proiectului „Valea Alceului și Lunca Barcăului, situri Natura 2000 desemnate pentru conservarea vânturelului de seară”, finanțat de MOL România și Fundația pentru Parteneriat. Acest material exprimă exclusiv opinia autorului. Finanțatorii nu pot fi făcuți în nici un fel răspunzători de felul în care se folosesc informațiile cuprinse în acest panou.

Vânturelul roșu (*Falco tinnunculus*), potrivit denumirii este specie înrudită cu vânturelul de seară. Deși uneori poate forma colonii răzlețe, specia nu este considerată în mod neapărat una gregară. Cu toate acestea, la Livada de Bihor cuibăresc peste 30 de perechi, acest aspect datorându-se lipsei arborilor din zonele adiacente, cuiburile din colonie constituind singurele posibilități de cuibărit din zonă. Pe lângă șoarecul comun, vânturelul roșu este cea mai comună pasăre răpitoare de zi din Europa. Este larg răspândit în România, ocupând habitatele deschise de la câmpie până în zonele montane. Asemănător vânturelului de seară, de obicei își crește puii în cuiburile părăsite ale speciilor de ciori, sau în scorburile copacilor. Se hrănește mai ales cu șoareci. Este doar parțial migrator, o parte a populației rămânând la noi și peste iarnă.

A vörös vércse (*Falco tinnunculus*) nevéből kitétnék, hogy a kék vércse közeli rokona. Bár költethet több pár is együtt, nincs telepes madárként számoltartva. Ennek ellenére a mácșapusztai fészektelepen hozzávetőlegesen 30 pár vörös vércse költ, hiszen a környező fátlan területeknek behatárolhatóan az Álcsvölgy akácokban fellelhető fészkek az egyetlen költsre alkalmas helyek a faj számára. Az egerészölyv mellett a vörös vércse a leggyakoribb európai ragadozómadár. Romániában is igen elterjedt, a síkságtól a magashegységig mindenütt előfordul, ahol nyílt területek talál. A kék vércsékhez hasonlóan többnyire varjak elhagyott fészkeiben, valamint természetes faodvakban költ. Főként rágcsálókkal táplálkozik. Rokonsággal ellentétben csak részleges vonuló, a nálunk élő állomány egy része télen is kitart.

Cioara de semănătură (*Corvus frugilegus*) este o specie gregară atât în perioada de cuibărit cât și în afara acesteia. În colonii pot cuibări de la câteva zeci la până peste o mie de perechi, iar în perioada de migrație și iarnă, împreună cu populații vizitatoare din nordul continentului, formează stoluri de ordinul miilor de exemplare. Este relativ comună în regiunile de câmpie din România, mai sporadic în zonele colinare, lipsește din habitatele montane. Fiind omnivor, cioara de semănătură consumă atât hrană de natură vegetală cât și animală. Contrar opiniei generale care o privește ca fiind specie păguboasă agriculturii, cioara de semănătură este preponderent fotositoare în perioada de cuibărit, deoarece își hrănește puii cu diferiți dăunători pentru agricultură, precum viermi, larve, insecte, șoareci.

A vetési varjú (*Corvus frugilegus*) főként tömeges jelenlétével hívja fel magára a figyelmet. A fészektelepeken együtt költő párok száma több tíz vagy akár néhány ezer is lehet, míg vonulásban illetve télen, az északra hűvözés érkező állományokkal egyetemben hatalmas csapatokat alkot. Romániában a síkságon viszonylag gyakori, a dombvidékeken ennél jóval ritkább, a hegyvidékről pedig teljesen hiányzik, mint költőfaj. A vetési varjú mindenevő, érettségéig szerepel egyaránt növényi és állati eredetű táplálék is. A köztudattal ellentétben mezőgazdasági szempontból nem kártevő, sőt a kutatások eredményei azt bizonyítják, hogy a költési periódusban kifejezetten hasznosnak számít, hiszen fiókait nagyrészt a növénytermesztésben károsnak minősülő férgekkel, lárvákkal, rovarokkal, rágcsálókkel eteti.

Ciuful de pădure (*Asio otus*) se numără printre cele mai comune specii de bufnițe de noapte. Poate fi întâlnit în regiunile de șes până în zonele colinare, evită însă pădurile compacte. Cuibărește frecvent în așezări umane, atât în orașe, cât și în mediul rural. Pe creștet poartă mănunchi de pene de forma unor urechiciușe, ce îi oferă un aspect foarte specific. Este o specie sedentară-parțial migratoare, o parte din păsările ce formează ajlomerări pe timp de iarnă fiind vizitatori din țări nordice. De obicei cuibărește în cuiburile abandonate ale ciorilor și coțofenelor, dar ocupă cu plăcere scorburile naturale și, precum la Livada de Bihor, cuiburi artificiale. Consumă mai ales șoareci de câmp, pe care le capturează în habitatele de agroceoză. Rămășițele de hrană nedigerate (păr, oase) le regurgitează în formă de ingluvii.

Az erdei fülesbagoly (*Asio otus*) egyike a nálunk leggyakoribb éjjeli ragadozómadár-fajoknak. A síkságtól a dombvidékig mindenütt előfordul, de az összefüggő erdősegeket kerüli. Egyre gyakoribb fészkelője az emberi településeknél is. A fajta tején fülekre emlékeztető tollpamacsokat visel, melyek igen jellegzetes külsőt kölcsönöznek neki. Életmódját tekintve állandóan illetve részleges vonuló, a téli nappalokat csapatokban töltő bagolyok egy része északi vendég. Többnyire varjak és száraz elhagyott fészkekben költ, de nem veti meg a természetes faodvakat, és mint az Mácsapusztán is bebizonyosodott, a mesterséges költőládákat sem. Főleg mezei pocokkal él, melyekre mezőgazdasági területeken vadászik. A zsákmány meg nem emésztett részét (szőr, csont) köpetek formájában visszaköli.